

Riktlinje för skolplikt och skolpliktsbevakning

Antagen av Utbildningsnämnden 2022-11-16 protokoll §102

Ansvarig sektor:	Sektor Utbildning
Ikraftträdande	2022-11-21
Giltighetstid	Gäller tills vidare
Revideras	Senast fyra år efter ikraftträdande
Diarienummer	UBN.2021.426

Ansvarig handläggare: Administrativ chef, Utbildning

Innehållsförteckning

Inledning	3
Syfte	3
Lagstiftning	3
Skolplikt	4
Främja närvaro och förebygga frånvaro	5
Tillfällig eller varaktig vistelse utomlands.....	6
Skolpliktsbevakning	7
Fullgöra skolplikten på annat sätt	8
Ansvar för skolpliktens fullgörande - ett tredelat ansvar	8
Föreläggande och vite	8

Inledning

Alla skolpliktiga barn som är folkbokförda i Sverige omfattas av skolplikt. Skolplikten träder i kraft höstterminen det kalenderår då barnet fyller sex år.

Skollagens utgångspunkt är att alla elever oberoende av geografisk hemvist och sociala och ekonomiska förhållanden ska ha lika tillgång till utbildning. Vidare ska barnets bästa beaktas i all utbildning eller verksamhet. Alla skolpliktiga barn ska delta i den verksamhet som anordnas i skolan, om barnet inte har giltiga skäl att utebli. Ett giltigt skäl är till exempel anmäld sjukfrånvaro eller beviljad ledighet.

Hemkommunen ansvarar för att de skolpliktiga barn som är folkbokförda i kommunen och som inte går i deras grundskola eller grundsärskola har en skolplacering de har rätt till.

Den som har vårdnaden om barnet ansvarar för att barnet ska fullgöra sin skolplikt enligt skollagen 7 kap. 20 §. Skollagen styr skolans ramar.

Riktlinjen för skolplikt och skolpliktsbevakning belyser lagstiftningens krav, förtydligar ansvarsområden och grunderna för arbetet med att tillse rätten till utbildning. Kommunen är skyldig att säkerställa att hanteringen av skolplikt sker på ett rättssäkert, effektivt och likvärdigt sätt. Ale kommun är ansvarig för att de barn som är bosatta i kommunen får sin rätt till utbildning tillgodosedd. Således är kommunen ansvarig för att alla barn närvarar i enlighet med skolplikten och har ett gemensamt och systematiskt förhållningssätt som främja närvaro och förbygger frånvaro.

Syfte

Riktlinjen syftar till att tydliggöra kommunens ansvar i bestämmelser som rör skolplikt och skolpliktsbevakning. Verksamheten ska säkerställa att folkbokförda, skolpliktiga barn i Ale kommun får sin rätt till utbildning tillgodosedd samt att främja närvaro och förbygger frånvaro.

Lagstiftning

I enlighet med skollagen 7 kap. 2 § har barn som är bosatta i Sverige skolplikt. Bosatt i Sverige avses den som är folkbokförd enligt folkbokföringslagen (1991: 481).

Skolplikt gäller dock inte barn som varaktigt vistas utomlands eller vars förhållanden är sådana att det uppenbarligen inte kan begäras att barnet ska gå i skola. Skolplikt gäller inte heller barn som vistas här med stöd av tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 15 § utlänningslagen (2005:716)

Skolplikten upphör när ett barn flyttar utomlands permanent och inte längre är folkbokförd i Sverige. Enligt reglerna för folkbokföring; Den som vistas utomlands längre än ett år och som inte har inkommit med anmälan om utlandsflytt anses som utvandrad och avregistreras. Kommunen kan även bedöma att skolplikten upphör om barnet vistas utomlands men fortfarande är folkbokförd i Sverige, förutsatt att ett giltigt skäl till frånvaro har inkommit till kommunen.

Skolplikt

Skolpliktens inträde

Skolplikten träder i kraft höstterminen det kalenderår då barnet fyller sex år (7 kap. 10 §).

Skolpliktens upphörande

Huvudregeln i 7 kap. 12§ är att skolplikten upphör vid utgången av vårterminen det tionde året från höstterminen 2018 eller om eleven går i specialskolan elfte året från höstterminen 2018, efter det att eleven påbörjat fullgörandet av skolplikten.

Förlängd skolplikt

För den elev som inte gått ut högsta årskursen när skolplikten annars skulle ha upphört enligt 12 §, upphör skolplikten i stället ett år senare, dock senast när eleven fyller 18 år. (7 kap. 13 §).

Frågan om skolpliktens förlängning prövas av hemkommunen och i enlighet med fastställd delegationsordning. För en elev som går i specialskolan prövas frågan av Specialpedagogiska skolmyndigheten.

Tidigare upphörande

Om eleven före den tidpunkt som skolplikten annars skulle ha upphört uppfyller de betygsriterier som minst ska uppfyllas för den skolform där eleven fullgör sin skolplikt, upphör skolplikten. (7 kap 14§.)

Tidigare skolstart

Ett barn får tas emot i förskoleklass redan höstterminen det kalenderår barnet fyller fem år (7. Kap 11§). Vårdnadshavare har möjlighet att lämna ett önskemål om tidigare skolstart för barnet, det är dock ingen rättighet att börja förskoleklass tidigare. Hemkommunen har inte någon skyldighet att bevilja tidigare skolstart. Beslutet fattas av rektor på önskad skolenhet. Vid beviljad tidigare skolstart, omfattas inte eleven av skolplikt men måste närvara i skolan och delta i utbildningen.

Undantag från skolplikt

Vårdnadshavare kan begära att eleven ska få hoppa över förskoleklassen och börja direkt i grundskola, grundsärskola, specialskolan eller sameskola kalenderåret då eleven fyller sex år.

Under förutsättning att en bedömning av eleven utförts kan rektor på den önskade skolenheten besluta om mottagande i årskurs 1 det kalenderår eleven fyller sex år.

Uppskjuten skolplikt

Om det föreligger särskilda skäl kan vårdnadshavare begära att skjuta upp skolplikten ett år för eleven. Med uppskjuten skolplikt innebär det att skolplikten i stället träder i kraft höstterminen det året som eleven fyller sju år (7. Kap 10 §). Uppskjuten skolplikt prövas av hemkommunen och i enlighet med Ale kommuns fastställda delegationsordning.

Skolplikt för elev i grundsärskola

Beslut om mottagande i grundsärskola och gymnasiesärskola fattas på delegation av barn- och elevhälsochefen. Beslutet fattas i samråd med ett mottagningsteam bestående av specialpedagog, skolpsykolog, skolsköterska och skolkurator.

Om beslut om mottagande i grundsärskolan fattas innan elevens skolplikt inträder, behöver beslutet verkställas när skolplikten infaller.

När ett beslut om mottagande har fattats för en elev som redan går i grundskolan behöver beslutet, med vårdnadshavares samtycke, verkställas omedelbart. Om en överenskommen placering i en klass eller grupp vid en skolenhet inte kan ske omedelbart behöver utbildningen för eleven ändå utgå från de bestämmelser som gäller för grundsärskolan eller gymnasiesärskolan snarast efter beslutet.

Främja närvaro och förebygga frånvaro

Skolans arbete med att främja närvaro och förebygga skolfrånvaro

Målet med skolans främjande- och förebyggande arbete ska ha sin utgångspunkt i allas lika värde, uppmuntra till lärande och att skapa en trygg och tillitsfull arbetsmiljö för elever och skolpersonal.

Skolverket har identifierat faktorer som är viktiga för att främja närvaro och förebygga skolfrånvaro. Bemötandet är en av faktorerna där lärare och annan skolpersonals engagemang är den viktigaste faktorn för att undvika frånvaro eller att få tillbaka elever från frånvaro.

Skolans arbetsmiljö och undervisningens innehåll och utformning har stor betydelse för att även motverka att frånvaro uppstår. Undervisningen ska vara utformad utifrån elevernas särskilda behov för att förebygga frånvaro i skolan.

Skolan ska ha goda rutiner för att tidigt upptäcka och vidta tidiga insatser för att undvika att frånvaro blir långvarig. Skolan ska aktivt arbeta för goda relationer med vårdnadshavare. Samverkan med andra instanser ska ske kring elevers frånvaro som oftast är en kombination av både skol- och hemrelaterade förhållanden. Det ska finnas en beredskap och en organisation för kontinuerlig samverkan mellan skola, socialtjänst och barn- och ungdomspsykiatri.

Giltig frånvaro

Giltig frånvaro innebär en korrekt anmäld frånvaro via kommunens närvarosystem eller telefon. I anmälan ska det framgå att eleven är frånvarande från undervisning av något skäl som skolan definierar som giltigt. Exempelvis sjukfrånvaro, läkarbesök eller annan beviljad ledighet.

Ogiltig frånvaro

Ogiltig frånvaro innebär att ingen korrekt anmälan är gjord och där eleven är frånvarande från undervisningen utan giltigt skäl, till exempel: sen ankomst, att eleven uteblir från skolan trots avslag på ledighetsansökan eller avviker från lektion. Ogiltig frånvaro skrivs in i terminsbetygen i grundskola.

Om en elev utan giltigt skäl uteblir från den obligatoriska verksamheten, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande (Skollagen 7 kap. 17§)

Ledighet

Kortare ledighet för en elev kan beviljas för enskilda angelägenheter. Om synnerliga skäl föreligger kan längre ledighet beviljas. Rektorn på skolenheten beslutar om ledighet. Rektor får inte uppdra åt någon annan att fatta beslut om ledighet som avser längre än 10 dagar (Skollagen 7 kap. 18§).

Eleven kan, på vårdnadshavares begäran, befrias från skyldighet att delta i obligatoriska inslag i undervisningen om det föreligger synnerliga skäl. Ett sådant beslut får endast avse enstaka tillfällen under ett läsår. Det är rektorn som beslutar om befrielse. Rektor får inte uppdra åt någon annan att fatta sådana beslut (Skollagen 7 kap. 19§)

Ansökan om ledighet

Vårdnadshavare ansöker om ledighet via särskild blankett - *Ansökan om ledighet för elev i grundskolan*. Ansökan ska lämnas in i god tid före planerad ledighet.

Vid beviljad ledighet ska elev och vårdnadshavare ta kontakt med berörda lärare för att få information om hur eleven ska kompensera den förlorade undervisningen som ledigheten medför. Beslut om ledighet kan inte överklagas (Skollagen 28 kap 18§)

Tillfällig eller varaktig vistelse utomlands

Om vårdnadshavare planerar att vistas eller flytta utomlands med skolpliktiga barn under en längre period, måste detta i god tid meddelas till skolan via blankett - *Ansökan om ledighet för elev i grundskolan*. Om ett barn är folkbokförd i Sverige men faktiskt varaktigt vistas utomlands så omfattas inte barnet av skolplikt (7. kap 11 §). Exempelvis barn till svenska diplomater.

Skolplaceringen upphör på grund av varaktig eller permanent flytt utomlands där även rätten till utbildning upphör. Tumregeln för varaktig vistelse utomlands bedöms i Ale kommun till sex månader. Utskrivning av elev bedöms i det enskilda fallet då en skolplacering inte kan bibehållas längre än sex månader, däremot kvarstår skolpliktsbevakningen. Viktigt att känna till att upphörande av skolplikt och upphörande av skolplacering är två olika beslut

Om eleven flyttar tillbaka till Sverige har den rätt till utbildning och därmed en skolplacering i sin hemkommun. Vid återflytt behöver vårdnadshavare på nytt ansöka om skolplacering då det föreligger skolplikt. Eleven är inte garanterad samma skolplacering som innan vistelse utomlands. Ansökan sker via kommunens e-tjänst eller via blankett.

Skolpliktsbevakning

Systematisk uppföljning av frånvaro

Rektor ansvarar för skolbevakning av elever genom att följa upp en elevs frånvaro utifrån kommunens framtagna frånvarorutin.

Vid omfattande frånvaro ska rektor inleda en utredning för att finna bakomliggande orsaker till frånvaron. Rektor ansvarar för att vidta åtgärder utifrån vad som framkommer i utredningen och elevhälsoteamet ger i stöd i arbetet. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen. Skolnärvaron följs upp kontinuerligt i samverkan med skolans elevhälsoteam.

Huvudmannen för en fristående skola eller kommunal skola i annan kommun ska lämna uppgift till elevens hemkommun när en elev börjar eller slutar vid skolan eller när en utredning om upprepad eller längre frånvaro inletts (Skollagen 7 kap. 22 §). Vid misstanke om att en elev far illa ska ansvarig rektor på skolan utföra en orosanmälan till Socialtjänsten i enlighet med Socialtjänstlagen 14 kap. 1 §.

Systematisk uppföljning av att folkbokförda elever har en skolplacering

Centrala administrativa enheten har i uppdrag att varje vecka gå igenom de framtagna uppgifterna som visas i kommunens elevregister för att säkerställa att alla skolpliktiga barn har en skolplacering inom eller utanför kommunen.

De elever som har skolgång hos en annan huvudman kontaktar centrala administrativa enheten elevens skola för att säkerställa elevens skolplacering.

Alle kommuns elevregister uppdateras med uppgifter från Skatteverket avseende in- och utflyttning, dödsfall, invandring, etcetera (enligt grunduttaget) för att hålla befintliga personuppgifter uppdaterade.

Fullgöra skolplikten på annat sätt

Fullgörande av skolplikt på annat sätt, prövas av elevens hemkommun och beslut fattas enligt fastställd delegationsordning. Ett medgivande om att fullgöra skolplikten på annat sätt kan beviljas ett år i taget.

En elev som inte kan delta i det vanliga skolarbetet under en längre tid på grund av sjukdom ska få särskild undervisning i hemmet eller på annan lämplig plats (Skollagen 24 kap. 20§). Eleven bibehåller sin placering på den skolenhet som eleven är inskriven på.

I undantagsfall kan skolplikten fullgöras på en skola utomlands (Skollagen 24 kap. 23§). Ansökan om att fullgöra skolplikten utomlands ska göras i god tid till hemkommunen på särskilt anvisad blankett. En individuell prövning sker i varje enskilt fall.

För att ansökan ska bli beviljad behöver följande kriterier uppfyllas:

- att verksamheten framstår som ett fullgott alternativ till den utbildning som annars står barnet till buds enligt skollagen.
- att möjligheten till god insyn finns i den tilltänkta skolverksamheten.
- att en beskrivning av de synnerliga skäl som föreligger framgår

En kontinuerlig uppföljning av elevens skolgång åligger verksamhetschef inom utbildning.

Ansvar för skolpliktens fullgörande - ett tredelat ansvar

Rektor för den skola som eleven går i ska se till att eleven fullgör sin skolgång, vilket först och främst innebär att eleven går till skolan och deltar i utbildningen.

Hemkommunen ansvarar för att de skolpliktiga barn som är folkbokförda i kommunen och som inte går i deras grundskola eller grundsärskola har en skolplacering de har rätt till.

Fungerar inte elevens skolgång i en fristående skola eller annan kommunal skola är hemkommunen alltid skyldig att ta emot eleven.

Den som har vårdnaden om barnet, ansvarar för att barnet kommer till skolan och deltar i utbildningen, alltså att barnet fullgör sin skolplikt (Skollagen 7 kap. 20 §). Om vårdnadshavare inte är överens om önskad skolplacering utgår hemkommunen ifrån elevens folkbokföringsadress vid skolplacering.

Föreläggande och vite

Om en vårdnadshavare inte tar sitt ansvar för att barnet ska fullgöra sin skolplikt får hemkommunen genom utbildningsnämnden förelägga elevens vårdnadshavare att fullgöra sina skyldigheter. Ett föreläggande är ett beslut av en myndighet som innebär att den som beslutet gäller ska genomföra en viss åtgärd. Ett föreläggande får förenas med vite och gäller omedelbart om inte kommunen bestämmer något annat.